

dr. sc. Tomislav Dragun

LEKSIKON SURADNIKA PLAVE REVIJE

Knjiga 11: CROATIA REDIVIVA, 1. dio

Zagreb, 2019.

dr. sc. Tomislav Dragun

LEKSIKON SURADNIKA PLAVE REVIJE

Knjiga jedanaesta:
CROATIA REDIVIVA, 1. dio

Zagreb - 2019.

Ciklus:
"Leksikon suradnika Plave revije"
knjiga jedanaesta

Vlastita naklada:
dr. sc. Tomislav Dragun
Zagreb, Pete poljanice 7

Urednik:
dr. sc. Tomislav Dragun

ISBN: 978-953-48220-8-1 (cjelina)

ISBN: ... (jednaesta knjiga)

CIP zapis je dostupan u raunalnome katalogu
Nacionalne i sveuilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem ... .

Tisak:
"Copymax", Zagreb, Maksimirska cesta 57

Uvez:
"Studio moderna" d.o.o., Zagreb, Hatzeova 25

I.

Ideje se mogu hvate i hvate
Zakopati u zemlju,
Ali jedamput,
Kad vrijeme za njih sazrije,
One će ni i kao trava,
I nema te sile,
Koja bi ih zadržala u zemlji.

(Imbro Tkalac: "Uspomene iz Hrvatske")

III.

SADRŽAJ

1. HRVATSKO PITANJE

2. HRVATSKI POGLEDI NA SVIJET

3. BIT 10. TRAVNJA 1941.

4. SPRNJA DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA RH – IGROKAZ

5. UPRAVNA TUŽBA – ZAMJENA DIONICA UM KUPONSKOJH
PRIVATIZACIJI

HRVATSKO PITANJE U DESET SLIKA

Prikaz za pouku i naputak pristašama Hrvatskog uljudbenog
pokreta

SLI KA ŠESTA:

PODVIG SLAVKA KVATERNI KA

BRE SPALAJKOVI U, OTADŽBINA JE U PITANJU!

Talijanima se od početka nije sviđala Jugoslavija.

Bili su Talijani u Londonu 1915. godine kad se je pripremalo osnivanje Jugoslavije. Znali su li tko radi i zašto to radi: Englezi!

A Srbi?

Šapnu Englezi Talijanima na uho:

"Jebeš Srbe. Služili su pokorno Turke 500 godina, zašto ne bi i nas? Barem dok potuđemo Nijemce. Mi smo, uostalom, svjetski gospodari. Dragi Giovanni vodite vi Talijani svoju brigu."

Carstvo je steklo veliku prednost ispred europskih zemalja u obrazovanju nakon što je uveo besplatno školovanje za djecu. Obrazovni centri bili su u sklopu džamija, a uz njih su se često nalazile knjižnice, bunari, javne kuhinje i bolnice dostupne svim građanima. (povijest.hr)

* * *

Historia est magistra vitae.

Srbi uvijek nekome trebaju, nekome kome nije dovoljno svoje, nego hoće i tuđe.

4

* * *

Srbi su trebali Turcima dok su oni jurišaju na Beču.

Sulejman II. Zakonodavac (leksikon.muzej-marindrzic.eu):

"Za njegove duge vladavine osmanska je moć dosegla vrhunac, a Carstvo najveće teritorijalno proširenje osvajanjima ostataka Srbije, većega dijela Slavonije i Ugarske, otoka na Egejskom i Jonskome moru, dijela Gruzije, Krima, Mezopotamije, Jemena, Tripolisa, Tunisa i Alžira. God. 1521. zauzeo je Šabac i Zemun, opustošio isto ni Srijem te nakon dvomjesečne opsade ušao u Beograd, ključnu tvrđavu za prodiranje u srednju Europu. God. 1522. osvojio je Rod; 1526. krenuo na Ugarsku te je, prešavši Dravu kraj Osijek, potukao na Mohačkom polju vojsku hrvatsko-ugarskog kralja Ludovika II. Ubrzo je napustio Ugarsku kako bi suzbio pobunu u Maloj Aziji. God. 1529. krenuo je na novi vojni pohod, dopro do Beča i opsjeo ga (prva opsada Beča), ali je bio odbijen. Drugi njegov prodor prema Beču 1532. zaustavio je Nikola Jurišić kraj Keszega, nakon čega se osmanlijska vojska vratila, pustošeći i Štajersku, Podravinu i Posavinu. Godine 1535. s Francuskom je sklopio politički ugovor i trgovačku konvenciju; 1536. postavio je za zapovjednika cijele osmanlijske flote (kapudan-paša) Hajredina Barbarossu, koji mu je osigurao prevlast na Sredozemnom moru i na sjevernoafričkoj obali, a kojega je nakon smrti (1546) naslijedio Mehmed-paša Sokolović. Sulejmanov posljednji vojni pohod na Ugarsku zaustavio je 1566. Nikola Šubi Zrinski (1508–66) pod Sigetom, gdje je Sulejman i umro. Za njegove vladavine bili su skršeni posljednji buntovnički pokreti u unutrašnjosti, bilo je organizirano sudstvo i mnogobrojnim zakonima utvrđeno kazneno pravo, bila su uređena pitanja posjeda i ovisnosti seljaka o feudalcima.

((,))

6

)." (, sr.wikipedia.org)

Sve je mogu e kad be ki esar odriješi kesu. Srbin onda rado ide u vojnike.

ENGLISKI PLES NA KALEMEGDANU – S MASKAMA

Srbi su trebali i Londonu kad je odlučio krenuti na Berlin.

Nije važno kako, "samo nek' muzika svira", pa i putem (jedva maskiranih) engleskih komedijaša. Evo što sami Srbi kažu o tome:

Tvrтко Jakovina: "Isto se dogodilo s Brozom, koji je dobio život aktivnog političara zbog politika prošlosti u ovoj zemlji. Kome to može biti u interesu? Što se s time postiže?"

"

24.

26.

16

26.

II,

27.

." (27. 1941. - sr.wikipedia.org)

* * *

Poruka Beogradu iz Zagreba, koja stoji i danas:

"Komšije, opametite se ve jednom. Po nite raditi za sebe, po nite vodite svoju politiku. Bit emo uz Vas. Samo Vas jedno molimo: Ne prelazite Drinu!

Jer, Jure e se razljutiti, a s njim – kao što znate - nema šale."

* * *

Talijani, ta zajedno su s Englezima kuhali tu jugoslavensku orbu drže i pritom figu u džepu, vazda su poprijeko gledali na Jugoslaviju. Naime, znali su za ovo.

Za što?

Za ono što je iz Niša 4. septembra/22. avgusta 1915. godine Nikola Paši pisao Milenku Vesni u i Miroslavu Spalajkovi u, a što su kasnije proanalizirali politiki komentatori Josipa Broza. ("Jugoslavija 1918-1984, zbirka dokumenata", Branko Petranovi i Mom ilo Ze evi , "Rad", Beograd, 1985. godine, str. 61 i 62)

Ovako:

PISMO NIKOLE PAŠI A:

Supilo je iz svoje inicijative izašao Sir Edwardu Greyu i izneo mu "kako ne treba cepati naše narodno jedinstvo i nuditi ga na par e Srbiji kao bazu za kompenzacije, nego da Trojni Sporazum treba da uzme celo ovo pitanje kao jednu celinu, ra unaju i u njoj i Hrvatsku kao etni ku celinu, koja treba tako er da bude oslobo ena i ujedinjena sa Srbijom na na in, koji je izložen u daljem programu srpske vlade."

Supilo kaže, da je Sir Edward Grey rekao njemu: "da je pitanje o užoj Hrvatskoj rezervisano za posle rata, kako bi se Hrvatskoj da(la) mogu nost da se nezavisno opredeli". Ali Grey je dodao: "posle rata Bosna-Hercegovina, Dalmacija, Slavonija i Hrvatska bi e slobodne te mogu same resiti o svojoj sudbini" a on, Sir Edward Grey, "gotov je pomagati takvu situaciju, ako takvu bazu bude primila Srbija." Sir Edward Grey me je preko ovdašnjeg engleskog poslanika pitao da li je ova ideja dobra i da li je treba prihvatiti. Ja telegrafisao našem Poslaniku u London ovo:

"Na zahtev Italije Sporazum pristao ne donositi kona no rešenje o užoj Hrvatskoj nego joj ostaviti slobodu samopredeliti se t.j. ili ujediniti se sa Srbijom ili postati zasebna Kraljevina ili ujediniti se sa Ugarskom. Za ostale zemlje je pristao, da se ujedine sa Srbijom.

Tražili smo od etvornog Sporazuma, da se i Hrvatska ujedini sa Srbijom. Prema tome sve napore treba upraviti da etvorni Sporazum reši, da i Hrvatsku prisajedinimo Srbiji. Ako ne uspemo dobiti pristanak Italije za ovo, pošto se Trojni Sporazum ne protivi sjedinjenju uže Hrvatske Srbiji, onda treba raditi na tome, da se

Hrvatska izjasni za ujedinjenje sa Srbijom. Na taj način može se izvršiti ujedinjenje Južnih Slovena. Put koji predviđa Italija opasan je, jer otvara vrata svakojakim agitacijama i intrigama i od sigurnoga stvara nesigurno."

11

Javljam ovo radi znanja i skrećem pažnju, da u smislu toga možete govoriti kad se povede razgovor o gornjem, drže i me u toku.

Hrvat Ante Trumbić ,

Srbi: Nikola Pašić i Milenko Vesnić , te Slovenac Ivan Žolger na zajedničkoj fotografiji pred kraj rata

ANALIZA POLITIČKIH KOMENTATORA JOSIPA BROZA TITA:

Odnos Saveznika prema jugoslovenskom programu Srbije i njenim ratnim ciljevima tokom prvih ratnih godina

bio je, kako je već istaknuto u vezi sa njihovom politikom oko ulaska Bugarske i Italije u rat, promenljiv i uglavnom negativan. Pored Centralnih sila, a posebno politike Vatikana, pokret za stvaranje jugoslovenske države imao je ozbiljne

12

protivnike i u saveznim zemljama, gde su vlade izrazile spremnost da u ime svojih interesa trguju sa jugoslovenskim teritorijama. Akcije srpske vlade i Odbora da Saveznike ubede u opravdanost i celishodnost jugoslovenskog programa, najčešće su nailazile na nerazumevanje, što se nepovoljno odražavalo i na raspoloženja u jugoslovenskim krugovima u smislu nesigurnosti u pogledima i o ekivanjima, kako to i ovaj dokument N. Pašića svedoči. Za pobornike jugoslovenskog ujedinjenja osnovni uspeh njihovog programa nesumnjivo je zavisio od pobede Saveznika u ratu i njihovih interesa da li će ostvarenje jugoslovenske države uvrstiti u svoje ratne ciljeve.

NISU NI HRVATI VESLO SISALI

Što znaju Talijani, znaju i Hrvati. Nisu ni Hrvati baš mutavi.

"Idemo de ki. Dr. Ante Pavelić e na Zapad, a Vladko Maček e djelovati u zemlji. Povremeno e se i sva ati. Da se Vlasi ne dosjete!"

Bio je to kratki Program Hrvatskog narodnog pokreta.

* * *

Za svoju ulogu Dr. Ante Pavelić se je dobro pripremio. Pameti je imao napretek, a lukavstva još i više.

PR mu je bio izvrstan. I to u doba bez CNN-a i bez interneta.

Bombe, kama. U, veliko U. (Zašto baš U? Zato što je visoko i široko. Iz daleka se izvrsno vidi.) Ustaški pokret (kojega nikada nije osnovao, ali ne u sada o tome, drugom u zgodom, složit u o tome itavu knjigu). Ustaški bojovnici širom svijeta. S Dr. Antom Pavelićem razgovaraju velike i ugledne svjetske glave. S njim ru a fašisti ki glavar Mussolini ("Ne smetajte ih ljudi. Raspravljaju o svjetskim poslovima."). O njemu stalno govori Radio-London, o njemu neprekidno bruji beogradska aršija.

Re i ete:

"Kako se onda Maček našao u Jasenovcu?",

a ja u Vam odgovoriti:

"Jeste li Vi to vidjeli? Ili Vam je možda – po kuriru – to javio Vladimir Dedijer?"

* * *

Uspio je u svom naumu Hrvatski narodni pokret.

U Srbiji, gdje još uvijek sasvim ozbiljno "znanstveno izu avaju" odredbe slavenskog boga Peruna, a horoskopi izviruju iz sva ijeg džepa,

još i dan-danas bake uspavljaju unuke govore i im:

"Spavaj dete. Do e Ujke, a Ujke ne vole zlo astu decu."

Još se i danas tresu ga e Aleksandru Vulinu, Ivi Josipovi u i Miloradu Pupovcu kad Rivom prošeta Marko Skejo i gromko zavikne:

"Za dom Spremni!"

Traže što kra i put k mišjoj rupi.

* * *

Znali su sve to, razumije se, prefrigani Talijani (pogledati: "Dnevnik" grofa Galeazza Ciana). Tako su se i ponašali.

Nikako nisu željeli (pa poznato je da su Talijani "Talijani") u susjedstvu agresivne Srbe, koji "uvijek rade za tu i ra un" (ako se dobro plati), nego trijezne i smirene Hrvate, kojima nikada ne odstupaju od na ela kojega su im namrli pretci prije punih 6.500 godine:

"Svoje ne damo, tu e ne emo."

* * *

Znamo što je naše, a to nam i drugi priznaju – da je naše (etrnaest to aka predsjednika Wilsona, www.enciklopedija.hr):

" etrnaest to aka predsjednika Wilsona, program mirovnih uvjeta SAD-a, što ih je iznio predsjednik Th. W. Wilson 8. I. 1918. u poslanici ameri kom Kongresu. U tom se programu traži:

Predsjednik SAD Woodrow Wilson naveo je etrnaest to aka u govoru pred ameri kim Kongresom 8.1.1918.

1) da se ugovori o miru donesu javno, a nakon toga da ne bude više nikakvih tajnih me unarodnih ugovora; 2) da se osigura apsolutna sloboda plovidbe morima izvan teritorijalnih voda kako u miru tako i u ratu, osim u slu aju me unarodne

akcije radi izvršavanja meunarodnih ugovora; 3) da se ukinu sve ekonomske zapreke i uspostavi jednakost u uvjetima trgovanja; 4) da se naoružanje smanji do najnižeg opsega spojivoga s vlastitom sigurnošću; 5) da se prilikom ureenja pitanja kolonija vodi računa kako o interesima stanovništva tako i o opravdanim zahtjevima vlada, kojih se utemeljenost ima utvrditi; 6) da se cio teritorij Rusije evakuira, a pitanja koja se ti u Rusije riješe tako da joj se osigura mogućnost neovisnog odre enja njezina razvoja i njezine politike, da joj se omogu i primanje u društvo slobodnih naroda prema poretku koji sama sebi odabere te da joj se pruži potrebna pomoć; 7) da se Belgija evakuira i obnovi; 8) da se cio teritorij Francuske oslobodi i Francuskoj vrati Alsace-Lorraine;

9) da se izvrši ispravak granica Italije prema jasno odre enoj etničkoj granici;

10) da se narodima Austro-Ugarske dâ najšira mogućnost za autonomni razvoj;

11) da se Rumunjska, Srbija i Crna Gora evakuiraju i obnove, Srbiji i Poljskoj da se osigura siguran prilaz moru, a odnosi me u balkanskim državama da se srede na temelju povijesno utvr enih linija pripadnosti i narodnosti;

12) da se osmanskim dijelovima Osmanskoga Carstva osigura suverenost, a ostalim narodima toga Carstva mogućnost slobodnog razvoja, dok Dardaneli imaju biti otvoreni za slobodan prolaz brodova; 13) da se osnuje neovisna poljska

država sa slobodnim prilazom moru; 14) da se osnuje op i savez

17

naroda kako bi se pružila jamstva velikim i malim državama za njihovu politiku neovisnost i teritorijalni integritet."

* * *

Ništa više od toga.

Ništa više od toga mi niti ne tražimo.

* * *

Re i e mi neki, zlobno:

"A Dalmacija?"

To no: Dalmacija.

Nu, pruži li se nekome prilika, on povali i svastiku. Tako i Talijani.

Dalmaciju smo dali (kad smo morali), ali smo je i vratili natrag (im nam se je za to pružila prilika – 9. rujna 1943. godine, ako netko to tobože ne zna).

* * *

Prošle su godine. Aleksandar se ve udoma io kod an ela. Potpisan je Sporazum Cvetkovi -Ma ek.

* * *

Nijemci su (za razliku od Talijana) potvrdili svoju potporu vrstoj Jugoslaviji (zato danas postoje antifaašisti, ali ne i antinacisti).

Onda je došla predstava koju su britanski redatelji (kao stalni gosti) odigrali na pozornici u Kalemegdanskoj tvravi. Najlutilo je to, naravno, Nijemce, stare prijatelje Srba (još iz doba austrijsko-turskih ratova), pa su na to rekli:

18

"Frigajte se vi Srbi, zajedno s Englezima. Ne smete nas zaustaviti u našem pohodu prema Ateni. Uz put, dakako, uzet ćemo ono što nam, pardon, pripada – sve do Sutle. Ne zanima nas oko s čime se ne strane Sutle."

Potvrdio je to i sam njihov vođa Adolf Hitler (danas: u Hrvatskoj djeluje austrijsko trgovačko društvo pod zanimljivim imenom: A1, ne U1, nego baš A1), a bilo je ovako kako o svemu izvješćuje Ferdo Ulinovi ("Okupatorska podjela Jugoslavije", Beograd, 1970. godine, str. 49, 50 i 54):

"Führer je odlučio, bez da se očekivalo, da se moguće izjave lojalnosti od strane nove vlade, da se izvrše sve pripreme, kako bi se Jugoslavija vojnički i kao država razbila.

Trebalo je unati s tim, da se pri našem napadu Hrvati stave na našu stranu. Njima treba osigurati odgovarajući i politički postupak (kasnije autonomija)."

* * *

To, Adolf Hitler, ako sam dobro čuo (a imam izvrstan sluh) ne stvara Hrvatima državu, nego samo želi da Hrvati (isključivo u prolazu – tijekom njegova pohoda prema Grčkoj) ne budu protiv njega.

Sapientia sat! - Pametnome dosta.

* * *

Nadalje:

"6. Hrvatska:

Hrvatska će unutar narodnosnih granica biti samostalna država.

19

S Njemačke strane neće biti nikakvog miješanja u unutrašnje političke odnose."

(Ne: isto no od Sutle, Ne: zapadno od Srbije, t.j. Drine, a kako drugačije?)

Vladimir Košak

* * *

Ona srpska baka nastavlja govoriti svome unuku: "Tako je Hitler stvorio Nezavisnu Državu Hrvatsku."

20

Od te srpske bake, bez navo enja izvora, nastavili prepisivati: Tvrtko Jakovina, Hrvoje Klasi , Bogdan Krizman i bogtepitaj koji sve ne "prokušani istori ari".

Mi se na to jednostavno smijemo:

"Pri ajte vi što god ho ete. Znali smo za zlatno pravilo svakog projekta: Uzđaj se u se i u svoje kljuse, pa tako i radili."

* * *

uli za to Hrvati, za sva ta njema ka i srpska "Nabadanja". Naravno, uli, uli i provjerili, jer i Hrvati imaju uši po cijelom svijetu.

Mogla je krenuti (kako se danas kaže) realizacija Programa Hrvatskog narodnog pokreta.

Bez odgode.

Hajdemo de ki:

SJAJNA ZVIJEZDO I ZNAD METKOVI A
POZDRAVI NAM ANTU PAVELI A!

SRPSKE PREDIGRE

(iz knjige – Ivo Omrić: "Hrvatska 1941.", str. 78-88)

Knez Pavle je stigao 27. ožujka, 1941. godine u Zagreb, u 7 sati ujutro. Kad se vlak zaustavio, ušao je u ured kneza službuju i glavar kolodvora i predao službuju em ambasniku, a koji je bio kapetan Nikola D. Pomorisac, ordonans-oficir na dvoru, brzojav, koji je bio primljen preko željezničke dojavne veze a koji je glasio:

„Kralj je preuzeo svu vlast u svoje ruke. Mandat za sastav vlade poverio je generalu Simoviću. Dvorski voz sa Knezom Pavlom da se vrati u Beograd.“

Odmah iza toga je stigao Dr. Vlatko Matković u društvu Ing. Augusta Košutića i Dr. Jurja Krnjevića.

U razgovoru su se ta dvojica dogovorila da pođu u banovinu. Tada je već bilo 8 sati.

U banovini ih je dočekao ban, Dr. Ivan Šubašić. Knez, Matković, ban, Košutić i Krnjević su se povukli u salon na vijećanje a Nedeljković je čekao u predsoblju.

Za vrijeme tih vijećanja je knez razgovarao s engleskim konzulom u Zagrebu, Terenceom Rappom. Ovaj je tog dana, 27. ožujka, poslao svome ministru vanjskih poslova, Anthonvu Edenu, dva brzojava.

Prvi je glasio:

"Na putu za Brdo knez je prekinuo putovanje u rano jutro nakon što je primio vijesti iz Beograda. Vraća se u Beograd oko podne u pratnji bana koji je od Matkovića dobio zadatak da ispita sadašnji politički položaj i odmah podnese izvješće. O banovu

izvješ u (u kojem) e se bez sumnje odraziti knežev utjecaj, zavisit e

22

Ma ekova odluka ho e li Hrvati prihvatiti ponudu da u u u jugoslavensku vladu ili ne. Knez mi je rekao da se nada da e ta odluka biti pozitivna ali da nije vjerojatno da e Ma ek prihvatiti položaj podpredsjednika.

Knez je rekao da sadašnji sastav nove vlade nije loš. Drago mu je da Slovenci sura uju. Najsumnjivije je imenovanje Nin i a za ministra vanjskih poslova. On je poznat kao oportunist, prijašnji prijatelj Mussolinija a u posljednje vrijeme spletkari s Nijemcima. Knez ne razumije zašto je odmah obavijestio von Heerena da u jugoslavenskoj vanjskoj politici ne e do i do promjena, ali ne isklju uje mogu nost da je to bio potez da se dobije na vremenu. Knez se boji brzog njema kog (pothvata), ali je dodao da nije strateg i da prema tome ne može suditi o vojni kom položaju. Knez je rekao da bi želio odmah napustiti zemlju, kako zbog osobnih razloga tako i da izbjegne dojam da utje e na mladog kralja. Meni se ini da položaj prima mirno i filozofski, drže i još uvijek da nije mogao postupiti druga lje a da ne razdvoji zemlju. Njegov e zadnji in izgleda biti usmjeren prema istom cilju - da utje e na Hrvate da sura uju u novoj vladi. Rekao je da je Ma ek jednako antinjemaki raspoložen kao i on sam, ali je priznao da njegova politika taktika koji put ne ostavlja taj dojam."

Drugi brzojav je glasio:

"Ma ek je jutros u prisutnosti kneza dao dozvolu svim hrvatskim ministrima u bivšoj vladi da se pridruže sadašnjoj vladi i tu je odluku general Nedeljkovi , zapovjednik 4. armije, odmah brzoglasno saop io ministru predsjedniku. Sada je samo Ma ek izvan vlade u o ekivanju banova izvješ a. Njegov se ulazak u vladu smatra vjerojatnim.

Zapovjednik 4. armije, koji je potpuno lojalan vojnik, dobio je puno ovlaštenje da održava mir i red u Hrvatskoj i Sloveniji i da brani zemlju. Poduzete su sve potrebne istrage; moral trupa na

23

visini; Hrvatska vrlo mirna i ne ojekuju se nikakvi unutarnji neredi. U Sloveniji manifestacije rodoljubne prirode u prilog sadašnje vlade. Protiv aktivnosti pete kolone bit e poduzete drasti ne mjere ako ikada bude službeno proglašena puna mobilizacija.

Kneza su zaustavili u Zagrebu u sedam sati po nalogu iz Beograda zapovjedaju em generalu. Knez je otputovao vlakom u 12 sati prije ega mu je zagarantirana osobna sigurnost i odana puna vojna po ast."

Kafana aršija

I njema ki generalni konzul Dr. Freundt je izvijestio svoju vladu istog dana, 27.ožujka, o savjetovanjima u banskim dvorima i posljedicama. Posebno je naglasio da ga je Slavko

Kvaternik pismeno zamolio da se njema koj vladi podnese prijedlog za osiguranje ulaska njema ke vojske u Hrvatsku.

24

Kako je sve to izgledalo u toj maloj Srbijici opažali su strani diplomati a me u njima i slova ki otpravnik poslova Jozef Cieker. Dva dana nakon toga pu a on je u razgovoru s njema kim poslanikom von Heerenom dao oduška svojim razmatranjima u dopisu svojoj vladi ovako:

"Danas (29. ožujka) sam posjetio njema kog poslanika von Heerena. Razgovarali smo o vojnom udaru izvršenom 27. ožujka o.g. Vidite - rekao mi je poslanik - kud može dovesti ljudski fanatizam i kakve to može imati posljedice. Razgovarali smo o osobama današnje vlade. Poslanik mi je rekao da e današnji ministri teško mo i odigrati ulogu koju geopoliti ki položaj Jugoslavije zahtijeva. Ministar vanjskih poslova. Poslanik von Heeren mi je rekao da je ova vlada potpuno svijesna svog položaja. Ona tek sada uvi a da je to bila igra vatrom. Ministri koji su najvjerojatnije tako er sura ivali u udaru i rasplamsavali vatru ljudskih strasti, što je sada pred kriti nom odlukom. Hrvatski ministri nisu zadovoljni. A Dr. Ma ek traži: 1) jamstva da e sporazum Cvetkovi -Ma ek biti primljen u njegovom punom opsegu i sa svim posljedicama; 2) da e vlada voditi politiku koja ne e izazvati vojni sukob.

Jamstvo za Njema ku, jedino jamstvo koje e Njema ka tražiti, jest - op a demobilizacija. Ovo sve Njema ka o ekuje od Jugoslavije. Ako Njema ka u odre enom roku ovakav i ovako složeni odgovor, odnosno objašnjenje ne e dobiti, postavit e svoje kona ne zahtjeve. Ili e ih Jugoslavija prihvatiti, pa e onda biti mir, ili ih Jugoslavija ne

e prihvatiti, pa e to onda izazvati sukob. Ovaj sukob, me utim, nosi sa sobom ve i daljnje posljedice, koje proisti u iz unutrašnjeg oblika države. Sukob s Njema kom bi doveo do raspada Jugoslavije, jer e u tom slu aju svakako do i do sukoba ne samo s inozemnim snagama ve i sa samim Dr.

25

Ma ekom, koji se zalaže za mirno vanjsko-politi ko rješenje. Jugoslavija stoji pred povijesnom odlukom. Nije poznato da li je srpski dio vlade toga potpuno svjestan, ili ho e li postati svjestan položaja, kada je ve uzburkao duhove, ili e ih onda znati prisiliti na povla enje i iza i u susret Njema koj. Hrvatski ministri više li e na zatvorenike nego na ministre.

Kao nadopunu ovog razgovora, htio bih - piše dalje Dr. Cieker - opisati svoj dojam, koji baca svijetlo na današnje dane. Bili smo na sve anim službama Božjim u pravoslavnoj katedrali. Promatrao sam okupljene popove, pravoslavne biskupe, promatrao sam generalitet, ministre i stekao sam dojam da to nije Jugoslavija. Prisutan je bio kralj, kojega je srpski patrijarh poljubio u oba obraza i blagoslovio ga. Prisutni su spontano klicali u slavu kralja. Patrijarh je govorio o predajama srpskog vojnika i o junaštvu srpskih junaka. Nije to bila Jugoslavija, ve je to bila Srbija. Srbija, sa svojim popovskim ure enjem, s romanti nom neobuzdanoš u i stotinama srpskih generala, koji su se uživjeli u juna ke podvige tursko-srpskih borbi. Ovaj sam dojam iznio i pred njema kim poslanikom von Heerenom. Rekao mi je da je Jugoslavija u povijesnim trenucima stvarno prestala biti Jugoslavijom i povukla se na svoju usku srpsku platformu, name u i svoj mentalitet i odluke cijeloj Jugoslaviji. Jugoslavija - rekao mi je poslanik von Heeren - ili e shvatiti svoje južnoslavenske dužnosti u europskom prostoru, ili ih ne e shvatiti, ime izri e svoju smrtnu presudu cijeloj državi, sama se ograni ivši - nakon što se ve idejno izolirala - i teritorijalno na podru je Srbije.

Odlazio sam od poslanika velikonjema kog Reicha svjestan da nad Jugoslavijom lebdi aneo smrti. Od Jugoslavije zavisi hoeli je taj aneo obilježiti svojom prisutnoš u, ili e nakon ispunjenja uvjeta koji e biti vrlo strogi - ovaj aneo smrti Jugoslaviju mimo i."

26

Njima je uvijek na pameti bio Solun. Potpisivali su trojni ugovor s Hitlerom 25. ožujka jer im je Hitler obeao Solun. Napravili su pu 27. ožujka jer su im Englezi za to davali novinu kapom i šakom i obeali Solun. Oni se Soluna nisu nikada odrekli ali su im Amerikanci i Englezi zapovjedili da za epe gubicu. Njima su Grci bili dragocjeniji nego li Srbije.

Dr. Cieker je umovao:

Dr Ma ek zajedno sa svojim narodom stoji bezrezervno na strani Njema ke i ni pod kojim uvjetima ne e podržavati politiku engleskih i ameri kih pristaša. Dr Ma ek zna da je ulica vodila katastrofalnu politiku i da su Srbi mislili da e hrvatski narod dopustiti da ga predvode srpski politari. Dr Ma ek je pokazao da je sudbinu hrvatskog naroda mogu e osigurati i na drugoj bazi i pod drugim državnopravnim uvjetima. Dr Ma ek danas pregovara sa srpskim politarima o stilizaciji deklaracije koja mora biti stilizirana tako da bude prihvatljiva za Njema ku.

Ministar Andres rekao mi je da dr Ma ek sve to vidi i da stoga ne e uiniti takav korak koji bi oštetio njegov narod. Dr Ma ek danas ne nastoji spašavati Jugoslaviju, ve nastoji spasiti mir i ukloniti od vlastitog hrvatskog naroda posljedice rata. Ne e li danas uspjeti, dr Ma ek ne kani spašavati Jugoslaviju radi Jugoslavije.

HRVATSKI NAROD UZIMA STVARI U SVOJE RUKE

Dr. Vladko Maček je učinio ono što je znao i mogao. Sve za Hrvatski Narod.

Hvala mu.

Dr. Ante Pavelić je učinio ono što je znao i mogao. Sve za Hrvatski Narod.

Hvala mu.

Zna Hrvatski Narod za sve njihove poteškoće s kojima su susretali na tom hrvatskom putu.

Ali, Hrvatski Narod ne može čekati sve do u beskonačnost. Morao je uzeti stvari u svoje ruke.

* * *

"Srbi, mi smo spremni za razgovore!"

"Ne ete. Dobro. Idemo mi dalje."

"Englezi, mi smo spremni za razgovore!"

"Ne ete. Dobro. Idemo mi dalje."

"Nijemci, mi smo spremni za razgovore!"

"Vi ho ete. Dobro. Krenimo."

* * *

Nastavlja Ivo Omrčanin u istoj knjizi (str. 200-203):

Dosadašnji rad nas je bio doveo do razgovora s Nijemcima, a koji su se onda nastavljali. 5. travnja je Veesenmayer imao s njim (sa Slavkom Kvaternikom – op. m.) odlučni razgovor. U to je vrijeme već bio pismeno oblikovan nacrt nacionalista. On javlja predpostavljenima u Berlinu da se ustrojava potpisivanje teksta izjave i da će biti dokonano do noći. Potpisat će se Slavko Kvaternik, Mladen Lorković, Jozo Dumandžić, Janko Tortić, Vladimir Košak, Šime Debelić, Marko Lamešić. Budak je bolestan i leži u krevetu, a to je bilo javno pa bi mu tako život bio u opasnosti. No on je dao punomoć Slavku Kvaterniku. I svi ostali potpisnici će odmah prije i u konspiraciju im izjava bude objelodanjena. Najavljeni tekst je glasio:

"Na sastanku velikog dijela narodnih zastupnika i predstavnika vlade Banovine Hrvatske, predstavnika hrvatskih kulturnih i privrednih institucija, zastupnika svih slojeva naroda iz svih historijskih hrvatskih krajeva bez razlike ili strana ke pripadnosti, održanom u Zagrebu 31. ožujka raspravljalo se detaljno o politici koj situaciji i položaju naroda u Jugoslaviji nakon državnog udara izvršenog u Beogradu 27. III i jednostušno se izrazilo uvjerenje:

- da hrvatski narod, nakon tog događaja i takvog postupka, ne može više vjerovati da mu je u Jugoslaviji moguć miran život, nacionalno širenje i razvitak;

- da kod srpskog naroda postoji vrsta volja, da Jugoslavija uđe u rat protiv Njemačke, dok hrvatski narod želi mir i suradnju s njemačkim narodom;

- da je srpski narod protiv novog poretka u Evropi, dok hrvatski narod ima razumijevanja za novi i pravedniji poredak u Evropi i taj poredak želi;
- da predstavnici srpskog naroda stoje u službi engleske politike, koja iz vlastitog interesa svim silama radi na tome da izazove na Balkanu nemir, nered i rat, dok hrvatski narod ne želi da služi interesima Engleske koja je uvijek pomagala hegemoniju Srba nad Hrvatima;

Oluja 95 – Hrvatska Kostajnica,
102. brigada Hrvatske vojske

- da hrvatski narod već stolje ima posjeduje jaku politiku, kulturnu i privrednu vezu s njemačkim narodom;
- da je hrvatski narod stolje ima živio svoj vlastiti državni život i da srpska masa u hrvatskim krajevima - nametnuta i pomognuta od strane zapadnih demokracija - nije nikada bila priznata;

- da hrvatski narod jednodušno želi da iznova podigne svoju narodnu državu;
- da u hrvatskom narodu žive vrsta vjera i nada da može pri stvaranju slobodne i nezavisne hrvatske države računati na punom podrškom Njemačke koja je objavila kao ratni cilj: svakomu [nejasno mjesto] narodu u Evropi omogućiti slobodni nacionalni razvitak i širenje.

Stoga je jednoglasno stvoren slijedeći zaključak:

I. Jugoslavija je prestala postojati.

Stvara se slobodna nezavisna hrvatska država i ona obuhvaća historijske i u nacionalnom pogledu hrvatske krajeve: Hrvatsku uključujući i Međimurje, Slavoniju i Dalmaciju, Bosnu i Hercegovinu kao i hrvatski dio Vojvodine.

II. Do donošenja ustava odnosno zakona o državnoj vlasti vrši zakonodavnu vlast nova hrvatska narodna vlada u Zagrebu.

III. Dostavlja se taj zaključak vladi Reicha i ujedno se moli da dobiju priznanje hrvatske države od strane osovinskih država.

IV. U cilju zaštite samostalnosti i nezavisnosti novo nastale hrvatske države predstavnici hrvatskog naroda u ime cjelokupnog hrvatskog naroda mole vladu njemačkog Reicha za bezodvlađnu zaštitu i pomoć.

U glavnom gradu Zagrebu, 31. ožujka 1941.

Dodatak Dr. Ede Bulata:

Skra eni memorandum spremljen je za podpis. Podpisuju ga petorica. Dvojica od strane HSS, i to Janko Torti i dr. Marko Lameši i trojica sa strane nacionalista: Slavko Kvaternik, dr. Mladen Lorkovi i ja. Dumandži forsira mene kao predstavnika Dalmacije.

Jozo Dumandži

Podpisivanje memoranduma teklo je i ovako:

Kada su ga podpisali spomenuti predstavnici HSS, ja sam ga odnio dru Mladenu Lorkovi u negdje u pravcu Maksimira, gdje se je Mladen bio sklonio.

Pro itao ga je i potpisao, pohvalivši mu sadržaj i oblik. Iza toga odlazim na ugovoreni sastanak u gostionici Vraneši pokraj Jela i evog trga. Prisutno je pet osoba. Od Nijemaca tu je Dr. Veesenmayer s još jednim gospodinom. Nekoliko naših uvalo je stražu oko gostionice. Potpisali smo original na hrvatskom jeziku.

Prvi je to u inio Kvaternik, kazavši pri tome:

"Uz pomoć Božju i za Hrvatsku". Zatim potpišem ja i dometnem kazavši nešto sli no.

Veesenmaver nam estita i oslovi sa "Exzellenz". Kada je Dr. Veesenmaver primio potpisani memorandum, oprostio se je od nas izjavivši:

"Rat će izbiti sutra ujutro i vi se, gospodo, pazite i spremite!"

HRVATI NE BOJTE SE ISTINE

Mnogi Hrvati, dobri Hrvati, boje i se biti izdajicama svoga, i nehotice, postaju žrtvama spletkara, otvorenih ili prikrivenih neprijatelja Hrvatskog Naroda – jer prihvaćaju podmetnute neistine.

Jedna od tih velikih, ujedno pogubnih, neistina je tvrdnja da je 10. travnja 1941. godine, samo onako što mu je (vjerojatno pripitom) iznenada palo na pamet, a uz pomoć fašističkih agenata, proglasio osnutak Nezavisne Države Hrvatske.

Pritom se kao dokaz izlaže preslik "Hrvatskog Naroda" (od 10. travnja 1941. godine), strana njihove novine iz Zagreba, a ne "Narodne novine, Službeni list Države Hrvatske" (od 11. travnja 1941. godine). Uporno i ustrajno.

Iznosi se ta tvrdnja kako bi se Državu Hrvatsku, svaku (!) Državu Hrvatsku proglasilo fašističkom, koljačkom i necivilizacijskom tvorevinom kojoj nema, niti može, biti mjesta u međunarodnoj zajednici slobodnih (i samostalnih) naroda.

Stjepan Mesić :

"Bauk nacifašizma kruži Europom i nažalost je u Hrvatskoj našao svoje mjesto. Sve po inje iz škole, pogledajte stadione, našu djecu odgaja revizionizam. Ovdje su ustanici samo odgovorili na klanja i rasne zakone.

Krivnja je i na vlasti jer ako premijer jedne zemlje koja je nastala na antififašizmu kaže da je za dom spremni pozdrav s dvostrukom konotacijom moramo se pitati kakve su to poruke. NDH je bilo zlo inače udruženje dovedeno na tu im kamionima i ona nije bila ni nezavisna ni država ni Hrvatska." (teleskop.hr, 27.7.2019.)

To kaže ovaj čovjek (citiraju i Vladimira Bakarića – jer vlastitih misli ni nema, a to ni ne spominju i, misle i pritom u prvo redu na Dr. Antu Pavelića, koji je jedinom – zaista – ručao s Benitom Mussolinijem) što je bio na čelu, bez ikakve dvojbe, zločinačke fašističke Jugoslavije, gdje su mu društvo (redovito ručali i večerjali s njim) činile sljedeće spodobice.

Predsjednici Predsjedništva SFRJ:

Lazar Koliševski 4.5.1980.-15.5.1980. - Cvijetin Mijatović
 15.5.1980.-15.5.1981. - Sergej Kraigher 15.5.1981.-
 15.5.1982. - Petar Stambolić 15.5.1982.-15.5.1983. - Mika
 Špiljak 15.5.1983.-15.5.1984. - Veselin Čuranović 15.5.1984.-
 15.5.1985. - Radovan Vlajković 15.5.1985.-15.5.1986. - Sinan
 Hasanić 15.5.1986.-15.5.1987. - Lazar Mojsović 15.5.1987.-
 15.5.1988. - Raif Dizdarević 15.5.1988.-15.5.1989. - Janez
 Drnovšek 15.5.1989.-15.5.1990. - Borisav Jović 15.5.1990.-
 15.5.1991. - Stjepan Mesić lipanj 1991.-listopad 1991.
 (hr.wikipedia.org)

Od zla oca i gore matere.

A tek oni prije njih.

BANOVI NA HRVATSKA KAO DRŽAVA HRVATSKA

Zagreb, 10. travnja 1941. – jutro, oko 8 sati

U stanu obitelji Šubaši .

Gospo a Šubaši : "Ivo, kava ti je na stolu."

Ivan Šubaši : "Sad u. Moram telefonirati u Beograd. Ne javljaju mi se ve nekoliko dana."

Ivan Šubaši : "Halo, halo ..."

Ivan Šubaši : "Majku mu, opet ništa."

* * *

Zagreb, 10. travnja 1941. – jutro, oko 9 sati

Ivan Šubaši : "Zovem ih ve sat vremena. Ništa."

Gospo a Šubaši : "Možda ti se iz Beograda ne javljaju, jer za tebe ne znaju."

Ivan Šubaši : "Kako ne znaju. Pa, ja sam Ban Banovine Hrvatske. Oni su me postavili."

* * *

Zagreb, 29. srpnja 2019. – jutro, 7 sati, Tomislav Dragun
ita s www.wikipedia.org

Ban Banovine Hrvatske

Kao ugledan ovjek, radio je kao posrednik između Dvora princa Pavla Karaorovića i Vladka Maekića o rješenju hrvatskog pitanja. Kao pomirljiv političar, imenovan je za bana Banovine Hrvatske poslije sporazuma Cvetković-Maekić u jesen 1939. godine, premda je Maekić u početku želio Augusta Košutića na tom mjestu. Za vrijeme Travanjskog rata boravio je u Zagrebu. Odbio je pustiti na slobodu zatvorene komuniste prije njemačkog ulaska u Zagreb. Bio je usko povezan s vladom generala Simovića i s njom je napustio zemlju.

* * *

Zagreb, 10. travnja 1941. – prije podne, oko 9.30 sati

Gospođa Šubašić : "Ivo, možda ti se samo tako čini? Možda je Banovina Hrvatska samo vaša želja? Možda Banovina Hrvatska uopće ne postoji?"

Ivan Šubašić : "Postoji. Itekako postoji. To je Država Hrvatska, koja se samo privremeno zove Banovina Hrvatska. Ja sam njen Poglavar, pisanim Sporazumnom Srbima i Hrvatima."

* * *

Zagreb, 29. srpnja 2019. – jutro, 7.30 sati, Tomislav Dragun čita s www.wikipedia.org

Banovina Hrvatska.

Njen nastanak je rezultat suradnje hrvatskih političkih vođa s vođama Srba Preana i prinudnog napuštanja koncepta centralizma od strane srbijanskih političara i dvora. Stvorena je na temelju političkog sporazuma

Ivan Šubašić

izme u Dragišu Cvetkoviću, predsjednika jugoslavenske vlade i predstavnika srbijanskih političkih imbenika okupljenih oko kneza namjesnika Pavla i Vladka Maček, člana HSS-a i Seljačko-demokratske koalicije (u kojoj je sudjelovala prebiska Samostalna demokratska stranka)

predstavnik najja e hrvatske politi ke skupine (tzv. sporazum Cvetkovi -Ma ek). Zakonski po inje postojati donošenjem Uredbe o Banovini Hrvatskoj 26. kolovoza 1939. Poznata je kao "ma ekovsko rješenje hrvatskoga pitanja".

Ban Ivan Šubašić, Vladko Maček i zagrebački nadbiskup Stepinac na otvaranju novog mosta u Zagrebu

Banovina Hrvatska rezultat je pokušaja rješavanja hrvatskog pitanja i stvaranja mogućnosti za opstanak jugoslavenske države u okolnostima zaoštrenih europskih političkih prilika uoči II. svjetskog rata. Hrvatska strana smatrala je utvrđena rješenja privremenima, tj. etapom u cjelovitu preuređenju jugoslavenske kraljevine. Banovina Hrvatska uspostavljena je na temelju članka 116. Ustava iz 1931., dakle kao izvanredna mjera, uz istodobno raspuštanje Narodnoga predstavništva, kako bi se izbjeglo neizvjesno potvrđivanje Uredbe u Narodnoj skupštini. Njezinom uspostavom bitno su se

promijenile političko-teritorijalnu organizaciju i ovlasti vlasti Kraljevine Jugoslavije, jer je stvorena zasebna jedinica sa širokim ovlastima u području zakonodavne, upravne i sudske vlasti s obilježjima državnosti, koja su je približavala statusu federalne jedinice.

Prva utakmica hrvatske nogometne reprezentacije, 1940.

Banovinu Hrvatsku činile su dotadašnje banovine Savska i Primorska te kotari Dubrovnik, Illok, Šid, Brčko, Gradačac, Derventa, Travnik i Fojnica, dakle najveći dio područja Kraljevine Jugoslavije s većinskim hrvatskim stanovništvom. U njene su ovlasti preneseni poslovi poljoprivrede, trgovine, industrije, šuma, rudnika, građevina, socijalne politike i narodnog zdravlja, tjelesnog odgoja, pravde, prosvjete i unutarnje uprave, tj. većina poslova, osim vanjskih, vojnih i sigurnosnih te onih poslova koji su osiguravali jedinstveni gospodarski i novarski

sustav. Poslije je tim ovlastima dodano sudstvo i oružništvo. Banovina je imala veliku znaenje, budu i da je njome obnovljena hrvatska državnost, izgubljena 1918. godine, konsolidiran je nacionalni prostor, a zadobivena je i toliko željena autonomija od Beograda. Po prvi put još od srednjeg vijeka, ve ina hrvatskog naroda se našla u jednoj teritorijalnoj jedinici. Hrvati su do ekali stvaranje Banovine kao prvi korak prema hrvatskoj nezavisnosti.

* * *

Zagreb, 10. travnja 1941. – prije podne, oko 10 sati

Gospo a Šubaši : "Ivo, nemoj biti nervozan. Sve e biti u redu."

Ivan Šubaši : "Odoh ja u Banske dvore."

* * *

Zagreb, 29. srpnja 2019. – jutro, 8.00 sati, Tomislav Dragun ita knjigu: "Vojskovo a i politika – Sje anja Slavka Kvaternika", uvod napisala i uredila Nada Kisi Kolanovi , Zagreb, 1997. godine

S njim (on je pukovnik Nikoli – op. m.) sam pošao iz ku e u grad da otpo nem oko ostvarenja NDH. Na putu, nedaleko od moje ku e ili skrovišta u Jurjevskoj ulici, sreo sam dr. Košaka, meni se inilo da je bio na putu k meni. Njemu sam rekao da idem u zgradu Radiše u svrhu po etka rada na ostvarenju i proglašenju NDH. To je bio prvi od mojih istomišljenika koji je saznao da u toga dana proglasiti NDH.

Tu injenicu nava am zato što sam mišljenja da je dr. Košak osobno, namjerno ili nehotice, nekome rekao moju namjeru i da je tim putem o mojem radu saznao Veese nmaver, jer si druga ije ne znam rastuma iti kako je on dospio na akt prvog proglašenja NDH u Bansku pala u, a tu je, po mojem sje anju, bio prisutan i dr. Košak. Nakon sastanka s dr. Košakom produžio sam svoj put u zgradu zadruga Hrvatskog radiše, u svoje uredske prostorije. Mislim da sam tamo stigao oko 8 i 30 sati ujutro, do ekan radosno od svih namještenika Radiše koji me nisu vidjeli ve nekoliko dana.

Prema utvr enoj osnovi, pozvao sam k sebi telefonski šefa redarstva dr. Vragovi a, komandanta oružništva generala Tartalju, zapovjednika Gra anske zaštite Zvonka Kova evi a, zapovjednik skauta "Domobran" gospodina Grgi a.

Pozvani su došli jedan za drugim, dakle nije bila zajedni ka sjednica ili sastanak, govorio sam svakom isto i dao im jednake naloge.

* * *

Zagreb, 10. travnja 1941. – jutro, oko 11 sati, Banski dvori

Ivan Šubaši : "Zovite mi Franju Žili a."

Franjo Žili je odjelni Predstojnik ("ministar") Banske Vlasti, predsjednik Stola sedmorice ("Vrhovnog suda").

* * *

42

Zagreb, 10. travnja 1941. – prije podne, 11.30 sati, Banski dvori

Ivan Šubaši : "Franjo, preuzet eš bansku dužnost. Nemam vremena sad ti sve potanko objašnjavati. Moram u London."

Franjo Žili : "To zna i ..."

Ivan Šubaši : "Da, to zna i da si odsad ti Ban Banovine Hrvatske. Prenosim na tebe sve svoje banske ovlasti. Ovdje su svjedoci, pa ne trebamo pisati zapisnik."

* * *

Zagreb, 29. srpnja 2019. – jutro, 8.30 sati, Tomislav Dragun nastavlja itati knjigu: "Vojskovo a i politika – Sje anja Slavka Kvaternika"

Šef redarstva i komandant žandarmerije izjavili su na moj upit da nemaju nikakve naloge ili obavještenja ni sa koje strane za njihov rad i držanje, da je ban dr, Subaši otputovao u nepoznatom pravcu. Bili su jako zastrašeni i konfuzni, pa sam ih umirio rije ima da e redarstvo i oružništvo ostati netaknuto i u službi hrvatske države.

* * *

Zagreb, 29. srpnja 2019. – jutro, 9.00 sati, Tomislav Dragun nastavlja itati knjigu: "Vojskovo a i politika – Sje anja Slavka Kvaternika"

Zatim sam dao sljedeće naloge:

- mir i red imaju se održati u svim uvjetima i prema svakome tko bi pravio izgrede i nemire, s obzirom na dalekosežne

43

posljedice najmanjeg izgrede i nasilja ima se postupati, da se izbjegne svaka i najmanja intervencija njemačke vojske;

- osobito se imade spriječiti svaki izgrede, zlostavljanje, vrijeđanje i osveta nad pripadnicima jugoslavenske vojske, Srbijancima, stanovnicima i građanima, da od sebe otklonimo sramote kakve su se događale 1918, nakon sloma Monarhije;

- imadu se zaposjesti i zauzeti radio stanice u Zagrebu i Velikoj Gorici, vodovod, električna centrala, plinara, sve tri željezničke stanice, pošta i brzojav, narodna banka, oba mosta na Savi u Zagrebu i most u Podsusedu;

- svi navedeni imadu se međusobno povezati i obavještavati o događajima u slučaju nužde i podupirati;

- prijave za mene imadu se dostaviti zadruzi Hrvatskog radiša, u stan moje kućerke u Martinevoj ulici, te u moj stan u Križanićevoj ulici;

- određuje se najstroža sprema redarstva, oružništva i Građanske zaštite u njihovim vojarnama;

- Građanska zaštita obavlja redarstvenu službu u zajednici s redarstvom.

- skautsko društvo "Domobran" stoji meni na raspolaganje.

Taj je posao riješen bez prethodnog obavještavanja Nijemaca ili makoga. Za taj akt zakletve i osiguranja reda Nijemci nisu znali, a nisu mu ni prisustvovali.

Oko 12 sati javljeno mi je da su njemačke motorizirane jedinice stigle do Sesveta i da se tamo okupljaju. Ta me je vijest uzbunila i uznemirila.

* * *

44

Zagreb, 10. travnja 1941. – podne, 12.00 sati, Radijev trg (Trg Svetog Marka)

Mnoštvo ljudi. Nešto se šepkaju, ali nitko ne govori što.

Zavjet šutnje.

* * *

Zagreb, 10. travnja 1941. – podne, 12.30 sati, Banski dvori

Sve je prazna dvorana. Slavko Kvaternik, prijatelji ...

* * *

Zagreb, 29. srpnja 2019. – jutro, 9.30 sati, Tomislav Dragun nastavlja pisati knjigu: "Vojskovođa i politika – Sjećanja Slavka Kvaternika"

Zato sam u pratnji prijatelja pohrlio na Radijev trg, u Banske dvore, da na tradicionalnom mjestu proglasim samostalnu hrvatsku državu.

Kad sam stigao u Banske dvore, tamo nije bilo Nijemca Veesenmavera ili kakvog drugog Nijemca, pa ne znam je li dr. Veesenmaver stigao prije, za vrijeme ili poslije proglašenja

NDH, kao što ne znam kako je i putem koga doznao za taj akt.

* * *

45

Zagreb, 10. travnja 1941. – podne, 13.00 sati, Banski dvori

Sve ana dvorana. Stigao je Franjo Žili , vršitelj dužnosti Bana Banovine Hrvatske. Pozdravlja nazo ne.

Sve ani in može po eti.

* * *

Zagreb, 29. srpnja 2019. – jutro, 10.00 sati, Tomislav Dragun nastavlja itati knjigu: "Vojskovo a i politika – Sje anja Slavka Kvaternika"

Radi ev trg (Trg sv. Marka) u Zagrebu

Prvo proglašenje NDH uslijedilo je ispred hrvatske zastave u Banskoj pala i, u prisutnosti svijeta u zgradi i na Radi evom trgu, u 1 sat poslije podne. To je proglašenje imalo isti

sadržaj kao i ono na radiostanici, što u ga kasnije doslovce navesti i dati tuma tekstu. Proglas nije itan nego govoren iz glave, kako sam ga sastavio i održao u pam enju za vrijeme moga skrivanja. Prisutni su primili proglas s velikim zanosom.

* * *

46

Zagreb, 10. travnja 1941. – podne, 13.30 sati, Banski dvori

Sve ana dvorana. Istupa Franjo Žili , vršitelj dužnosti Bana Banovine Hrvatske.

Franjo Žili : "Slavko predajem ti Bansku agendu."

Slavko Kvaternik: "Što mi time želiš re i?"

Franjo Žili : "Sad si ti Ban Banovine Hrvatske."

Slavko Kvaternik: "Ne, više nema Banovine Hrvatske, sada postoji samo Država Hrvatska."

Franjo Žili : "To je to! Sad možeš oti i na Radio-Zagreb i sve ovo objaviti hrvatskom pu anstvu. Savjetovao bih ti da prije toga odeš do Vladka. Njegov ti blagoslov ne e škoditi. Živio!"

Slavko Kvaternik: "Idem odmah."

* * *

Iz knjige – Ivan Košuti : "Ra anje, život i umiranje jedne države – 49 mjeseci NDH", Zagreb, 1997. godine, str. 75 i 76:

Vršilac dužnosti bana, odjelni predstojnik Žili , na kojega je dr. Ivan Šubaši , prije nego što e napustiti grad i

Hrvatsku, prenio sve ovlasti, zatražio je da ga primi Kvaternik kako bi mu predao vlast. General Kvaternik je ponudu prihvatio, a Žili je taj in popratio rije ima:

"U ime Banske vlasti najsrda nije vas pozdravljam, žele i vam da dužnost koju ste preuzeli ispunjavate do kraja na sre u i veli inu Nezavisne Države Hrvatske."

* * *

47

Zagreb – 30. svibnja 1990. godine, Hrvatski (državni) sabor

Ivo Latin.

Od 1984. bio je predsjednik Sabora Republike Hrvatske, 1986. ulazi u republi ko Predsjedništvo, a 1988. postaje i predsjednik Predsjedništva SR Hrvatske, naslijedivši na toj dužnosti Antu Markovi a. Tu je funkciju obnašao sve do 1990. godine, kad ju je, nakon prvih višestrana kih izbora u Hrvatskoj, predao Franji Tu manu. (hr.wikipedia.org)

Umro Ivo Latin.

SVETI KO HRAŠ E - Posljednji predsjednik Predsjedništva SR Hrvatske Ivo Latin, koji je prije 12 godina predao socijalisti ku vlast HDZ-u nakon prvih demokratskih izbora, preminuo je u subotu prijepodne u svom rodnom selu Sveti kom Hraš u, u ozaljskom kraju. Sudbina je htjela da umre na rukama svojih suboraca, antifašista iz Karlova ke udarne brigade, koja je 1943. godine osnovana u Hraš u.

Latin je u subotu ujutro stigao u Hraš e, u kojem je esto provodio posljednje godine života, kako bi bio nazo an godišnjoj skupštini antifašista grada Ozlja. U mjesnom restoranu "Latinka" okupilo se 50-ak pripadnika

antifašisti kog pokreta, a nakon održane rije i, Latin je sjeo na stolac i kazao da mu nije dobro. Suborci, me u kojima je bio i Josip Boljkovac, pokušali su mu pomoći. Odmah je pozvana hitna pomoć, a Latinu su dali dimidril i pokušali mu pomoći i umjetnim disanjem, no ubrzo je preminuo.

ini se da je bilo problema s dolaskom hitne pomoći.

Ivo Latin, rođen 1929. godine, ostao je upamćen kao posljednji predsjednik Predsjedništva SR Hrvatske. Na toj je dužnosti

48

bio od 1988. do 1990. godine. Na konstituirajućoj sjednici Hrvatskoga sabora 30. svibnja 1990., nakon prvih višestranačkih demokratskih izbora, za novog predsjednika Predsjedništva izabran je dr. Franjo Tuđman, a Latin je bio nazočan njegovu izboru i osobno mu čestitao. Latin je u Predsjedništvo SR Hrvatske kao njegov član došao 1986. godine, a dvije godine prije toga, od 1984. do 1986., bio je predsjednik Sabora SRH. Dvije godine, od 1982. do 1984., bio je glavni direktor Croatije osiguranja. Prije toga, od 1978. do 1982., bio je predsjednik Skupštine grada Zagreba. U Zagrebu je 1957. završio Pravni fakultet. Nakon demokratskih izbora povukao se iz javnog života, a najčešće ga se moglo vidjeti na partizanskim skupovima.

Bio je i jedan od glavnih svjedoka koji su ispitivani kada je Sabor 1999. osnovao povjerenstvo koje je ispitalo okolnosti oduzimanja oružja Teritorijalne obrane 1990. godine.

Pokop Ive Latina bit će u srijedu u 12.30 sati u Krematoriju zagrebačkoga groblja Mirogoj. (www.vecernji.hr, 4. ožujka 2002. godine)

TRAŽI SE AGENDA FRANJE ŽILI A

A.D. 2018. i 2019.

Obilazi Tomislav Dragun arhive i knjižnice u potrazi za agendom (zapisnikom) kojom je Franjo Žili 10. travnja 1941. godine u 13.30 sati predao Slavku Kvaterniku Banske ovlasti.

Uspio je u Hrvatskom Državnom Arhivu na i agendu kojom je Ivan Šubaši došao na Bansku stolicu, ali ove Žili eve i Kvaternikove – "ni za lijek".

Drugovi dobro znaju što im jeiniti!

* * *

Možda je agenda kod Slavka Goldsteina, možda je kod Tvrtka Jakovine, možda je kod Hrvoja Klasi a. S razlogom pitam, jer kako bi oni ina e posložili svoju "istorisku bajku" o Državi Hrvatskoj?

Zlo ina ka svojstva ustaške NDH

Dijelovi knjige Slavka Goldsteina "Tragika, mitomanija, istina – Jasenovac" koja uskoro izlazi u izdanju Frakture iz Zaprešića (2): U novouspostavljenoj NDH živjelo je oko 6 milijuna stanovnika, od toga oko 3,5 milijuna Hrvata, oko 700 tisuća Muslimana i oko 1,800.000 Srba. Zamisao o etnički čistim prostorima značila je oko 1,800.000 ljudi protjerati, poubijati ili prevojenjem u katoličanstvo pretvoriti u Hrvate. Pavelić i njegovi bliski suradnici brutalnim su improvizacijama odmah pristupili realizaciji svojih genocidnih ideja. (www.portalnovosti.com)

Obnova ustaštva donosi sa sobom i vrijednosti koje je nosio fašizam: ženu se smješta u kuhinju, manjine se tjeraju iz zemlje, utišavaju se neistomišljenici, školske se programe svodi na stvaranje glupana ili robovske radne snage, slijede se uzori poput Orbana. (Tvrtko Jakovina, www.portalnovosti.com)

Naprotiv, situacije u kojima se relativizira zlo ina ki karakter ustaškog pokreta i Hitler-Mussolinijevog projekta poznatog i pod imenom NDH, prilozi u kojima se ratne zlo ince poput Jure Franceti a prikazuje kao neustrašive vojne zapovjednike i zbog toga (za neke) kao nacionalne heroje, emisije u kojima se promoviraju knjige i dokumentarni filmovi kvazipovjesni ara i dokazanih revizionista koji umanjuju žrtve holokausta i genocida, te negiraju karakter zloglasnog koncentracijskog logora Jasenovac, sve su brojnije i po svemu sude i nisu rezultat neznanja. (Hrvoje Klasi , net.hr)

* * *

Drugovi, vratite ukradeno"!

RADOSNA VIJEST

Ovako je govorio Slavko Kvaternik

Tom sam zgodom prvi put sreo dr. Veesenmavera nakon sigurno tri ili četiri dana. Svoje je držanje promijenio 100%. Odjedanput je bio veliki prijatelj hrvatske državnosti. Pitao me kada namjeravam proglasiti NDH na radiostanici. Odgovorio sam odmah, ali prije želim oti i do dr. Ma eka i od njega zamoliti jednu izjavu za radio radi o uvanja sloge, reda i mira. Rekao je da je on to meni htio sugerirati, ali zašto, to nije rekao. Zatim smo se odvezli na Prilaz, u stan dr. Ma eka.

U to doba u Zagrebu nije bilo nijednog njema kog vojnika, bili su još uvijek u Sesvetama. Pred ku om dr. Ma eka i na hodniku stražarili su konjanici Gradjanske zaštite, 10-12 zaštitnika. Uz mene nije bio nijedan naoružani ovjek, a i sam nisam imao oružja. U mojoj pratnji bio je dr. Veesenmaver. U stan dr. Ma eka odveo me jedan konjani ki zaštitnik. U stanu, u radnoj sobi dr. Ma eka, našao sam njega i ing. Augusta Košuti a. U susjednoj sobi bio je neki Nijemac, inženjer po zvanju, koji mi je predstavljen nakon dovršenog posla. Toga Nijemca nisam vidio prije ni kasnije. Nakon pozdrava i rukovanja s obojicom, saop io sam dr. Ma eku doslovce:

"Dragi Vlatko, ja sam baš sada proglasio nastanak samostalne hrvatske države na Markovom trgu, u Banskim dvorima. Žalim što to nisi u inio ti, kako smo tebi poru ivali svi. Isti proglas objavit u na radiostanici, pa sam došao k tebi s molbom da mi dadeš za radio jednu izjavu radi održanja sloge, reda, mira i o uvanja kontinuiteta i legalnosti volje naroda."

Nakon toga se obratio dr. Ma eka ing. Košuti u, a ja da ne smetam razgovoru, okrenuo sam se prema vratima druge sobe. Košuti i dr. Ma eka stajali su kraj stola smještenog ispred prozora sobe.

Tvorci Sporazuma:

Dr. Vladko Ma eka i Dragiša Cvetkovi

Nakon kra eg razgovora Ma ek - Košuti , sjeo je Košuti za stol, a Ma ek je ostao stajati kraj stola, pa su me usobnom izmjenom misli i izražaja zajedni ki sastavili traženu izjavu. Kad su bili gotovi, pro itao mi je ing. Košuti sastavljenu izjavu, s kojom sam bio sporazuman bez ikakve primjedbe. Zatim je ing. Košuti , prepisao izjavu na novi papir, i zadržao

koncept, a meni istopis uru io. Izjava je bila kratka i sljede eg sadržaja:

53

"Narod se poziva da i u novom stanju održi slogu, mir i red, te pomaže zakonite vlasti."

U stanu dr. Ma eka zadržao sam se najdulje 20 asaka, koliko je trajalo davanje izjave.

Nakon uru enja izjave oprostio sam se opet u najboljem prijateljstvu, rukuju i se s obojicom, i odvezao se u pratnji dr. Veesenmavera na radiostanicu u Vlašku ulicu. Još nisu bila 2 sata poslije podne.

Na radiostanicu sam stigao oko 2 sata poslije podne. Svoj proglas dao sam iz glave.

Hrvoje Klasi

Gdje li on skriva "Agendu Franje Žilija"?

54

Nijemci u Zagrebu

U 17.00 u Zagreb ulazi njemačka vojska - II. armija. (Izvor: "75. OBLJETNICA NDH: ROĐENJE, ŽIVOT I SLOM ZLOČINA KE DRŽAVE Na današnji dan nacisti su ušli u Zagreb. Goebbels je pisao o velikom slavlju Hrvata, a Tito je bio bijesan...", Inoslav Bešker, www.jutarnji.hr, 9. travnja 2016. godine)

* * *

Kako lažu i mažu uvari boljševi ke revolucije

Nakon što su ukrali (možda i spalili, kao i inače) agendu (zapisnik) o primopredaji vlasti izmeđ u Franje Žilića i Slavka Kvaternika uvari boljševi ke revolucije započeli su s objavom svim "istoriskih istraživanja".

Što time žele prikazati:

54

1. sakriti činjenicu da je samostalnost Države Hrvatske proglašena 10. travnja 1941. godine u Banskim dvorima u 13 sati,

2. sakriti činjenicu da je nakon toga obavljena uredovna primopredaja vlasti izmeđ u Franje Žilića, vršitelja dužnosti Banovine Hrvatske i Slavka Kvaternika, novog, Poglavarara Države Hrvatske,

3. sakriti činjenicu da je hrvatska država do 10. travnja 1941. godine nosila naziv Banovina Hrvatska, a nakon toga dana Država Hrvatska, kojem je nazivu dodano Nezavisna tek 29. travnja 1941. godine,

55

4. insinuirati da je Dr. Edmund Veessenmayer (njemački opunomoćenik) pribivao (pa i organizirao) činjenicu proglašenja samostalnosti Države Hrvatske,

5. insinuirati pomicanjem satnice (s 14 na 16, pa i na 17 sati) govora Slavka Kvaternika na Radio-Zagrebu da je on dan u trenutku nastanka njemačke vojske u Zagrebu (17 sati).

Inv.br. 3668

Sudjenje pred Vrhovnim sudom Narodne Republike Hrvatske Slavku Kvaterniku i ostalim ustaškim zločincima, održan 29.V 1947. god. u Zagrebu.

Optuženi Slavko Kvaternik, vojskovođa NDH daje svoj iskaz pred sudom.

Evo kako to uvari boljševi ke revolucije podme u:

"U 13.00 Slavko Kvaternik u Banskim dvorima na Markovu trgu, u prisutnosti njema kog izaslanika Edmunda Veesenmayera, proglašava Nezavisnu Državu Hrvatsku. U 15.00 Kvaternik i Veesenmayer odlaze u stan Vladka Ma eka, obavještavaju ga o u injenom i od njega dobivaju izjavu kojom Ma ek poziva na podložnost novoj vlasti. U 16.50 najavljiva Radio postaje najavljuje proglas hrvatskom narodu "zamjenika poglavnika Ante Paveli a" Slavka Kvaternika. U 17.00 Slavko Kvaternik objavljuje na radiju uspostavu NDH. Nakon radijskog obra anja Kvaternik i Veesenmeyer odlaze u Banske dvore i od vršioca dužnosti bana Franje Žili a preuzimaju vlast. Slavko Kvaternik šalje Adolfu Hitleru brzojav u kojem ga obavještava o uspostavi Nezavisne Države Hrvatske." ((Izvor:

56

"75. OBLJETNICA NDH: RO ENJE, ŽIVOT I SLOM ZLO INA KE DRŽAVE, Na današnji dan nacisti su ušli u Zagreb. Goebbels je pisao o velikom slavlju Hrvata, a Tito je bio bijesan...", Inoslav Bešker, www.jutarnji.h, 9. travnja 2016. godine)

"Pukovnik Slavko Kvaternik izvršio je 10. travnja 1941. uspostavu NDH preko Radio Zagreba u 16 sati, a njema ke ete zapo ele su ulaziti u Grad Zagreb sat kasnije. Tu injenicu svjedo i na desetke tisu a Zagrep ana koji su na

ulicama grada oduševljeno slavili uspostavu NDH, što opisuju čak i komunisti koji su svjedoci. Međutim, unatoč činjenici tadašnji sekretar Komunističke partije Jugoslavije Josip Broz Tito je govorio da su 'ustaše već 9. travnja preuzimale vlast u Zagrebu' te da su im 'mađarima dobrovoljno predavali tu vlast u ruke'." (Politički izvještaj V. kongresa KPJ, Beograd 1948., str. 35.).

"Slavko Kvaternik negdje u 15.45 stiže pred zgradu radija. Na ulazu ga dočekuje poznati voditelj i likovni kritičar Ivo Šrepl. Žustrim koracima penju se u studio. Tamo isto blaga napetost. Obojica su uzbuđeni. Šrepl zaustavlja program i najavljuje Kvaternika. 'Hrvatska radiostanica Zagreb govori. Zamjenik poglavnik i zapovjednik cjelokupne oružane snage slobodne hrvatske države gospodin Slavko Kvaternik upućuje i proglašava hrvatskom narodu. Hrvatska postaja Radio Zagreb. Hrvatska postaja Radio Zagreb. Slušajte Radio Zagreb.'" (10. TRAVNJA - DAN KAD SE SPUSTILA TAMA, Radio Zagreb javlja o "otporu naših prema Nijemcima", policija uhićuje defetiste. U 16 sati Kvaternik i proglašava..., Vlado Vurušić, www.jutarnji.hr, 10. travnja 2016. godine)

JOŠ JEDAN DAN ŽIVOTA

Kalemegdanski podrumi u Beogradu 12. lipnja 1947. - Udbaški islednici posljednji put pitaju Slavka Kvaternika o ulozi Dr. Ante Pavelića o državni kim promjenama koje su se dogodile u Hrvatskoj 10. travnja 1941. godine

Osuđen je na smrt 6. lipnja 1947. godine te je strijeljan u Zagrebu 13. lipnja 1947. godine. Dan prije toga nastoje, posljednji put iscijediti iz njega nešto što bi im moglo poslužiti kao "krunski dokaz" o fašisti kom karakteru Države Hrvatske. (Iz knjige – Ivo Omranin: Hrvatska 1941.", str. 209-214, 188-190)

Ispituju ga na nekom tuđnom srpskom jeziku.

"Gde se nalazio Fezenmajer za vreme dok ste vi bili skriveni?"

Ja to ne znam i ne znam s kime je opštio, ali tvrdim da nisam s njim održavao nikakve veze, ni posredno ni neposredno. Fezenmajera ja nisam video od dana kada sam se sakrio pa sve do momenta proglašenja NDH u Banskim dvorima.

Onda ko je mogao obavestiti Fezenmajera?"

Ja ne znam. U Berlinu kroz sve to vrijeme nisu bili na istu što hoće a posebno nisu bili na istu što se događala pa su von Ribbentropu odmah 1. travnja predali memorandum od 31. ožujka, 1941. Bio ga je donio Branimir Benzon. On je naglasio da dolazi u ime "vođa hrvatskih nacionalista Dr. Pavelića i Dr. Budaka" i da moli kao i hrvatski narod da pomognu Hrvatima u svrhu stvaranja nezavisne hrvatske države.

Ta je država obuhvaćati stare hrvatske pokrajine, i to Hrvatsku, Slavoniju,

58

Dalmaciju, Bosnu i Hercegovinu sa Sandžakom (Novi Pazar) i Bačkom (sa Suboticom).

Opišite nam kako je došlo do samog akta proglašenja NDH?

Od dana 5-10. aprila 1941. godine ja sam se nalazio skriven u stanu dr Šenoa, pravnika u Jurjevskoj ulici. Za mene kroz to vreme nije nitko znao, osim njega, moje žene i kućne pomoćnice. Dr Šenoa nije mene skrio ni iz kakvih političkih razloga jer uopće nije bio član a ni pristasa ustaša, nego moj lični prijatelj. Smestio me u potkrovlje, a hranu mi je donosila njegova gospođa.

Odmah sam izašao van i uputio sam se u svoju kancelariju, zadrugu Hrvatskog radiša. U putu sam na ulici sreo dr Vladimira Košaka, člana "Uzdаницe", kojem sam saopštio da nameravam danas proglasiti NDH. Ne sam se da li sam Košaku rekao da podođe do Fezenmajera da ga o tome obavesti, ali kad sam već bio u Banskim dvorima gde sam izvršio proglašenje, oni su tamo bili. Napominjem da sam se tada najaktivnije rukovao s Fezenmajerom, te da on nije stavljao uopće nikakve primedbe na proglašenje NDH, a niti je time bio iznenađen, koliko sam ja mogao primetiti. Fezenmajer me je otada pratio na svakom koraku. Kako sam naveo, na ulici sam sreo Košaka i produžio u zgradu Hrvatskog radiša. Telefonski sam pozvao šefa policije Vragovića, zapovednika žandarmerije Tartalju i zapovednika Građanske zaštite Zvonka Kovačevića, te hrvatskog domobranskog skauta gospodina Dervića.

Primio sam jednog po jednog, prvi je bio Vragović. Prvo pitanje koje sam uputio svakom od njih bilo je: gde je sada ban, da li imaju kakvo naređenje od bana ili Maheka, pa kada su odgovorili da nemaju i video sam da su jako ustrašeni, umirio

sam ih i rekao da u sada proglasiti NDH i da tražim od njih da mi polože zakletvu. Svaki od njih je i položio zakletvu.

59

Svakom od njih sam dao nalog za o uvanje važnih ustanova i održanje reda i mira. Te da me o tome izveštavaju. Izvršivši te pripreme otišao sam u Banske dvore u pratnji lanova zadruga Hrvatskog radiše, Nikoli a, Grgi a i drugih. Napominjem da nitko od nas nije bio naoružan. Pošto je bilo podne bili su Banski dvori prazni samo je na trgu bilo mnogo ljudi. Ko je ovu masu skupio i radi ega je uopšte tamo bila ne znam, tim više što nikome nisam kazao da u izvršiti proglašenje osim Košaku, ali ni njemu nisam rekao vreme kada u izvršiti proglašenje...

Da li je postojala kakva politika veza između vas i poznatog funkcionera pravaške organizacije Josipa Franka?

Ja sam upoznao najranije njegovu erku Olgu 1894. godine, kada je svršila gimnaziju. Ona mi se svi ala i ja njoj, što je i usledilo. Nakon što sam ja svršio višu vojnu akademiju i bio udaljen kao generalštabni oficir i u službovanju u Zagrebu, dr Frank nije nikada sa mnom politizirao, jer je znao da kao asnik ne smem biti ni u kakvom politikom i strana kom pokretu i cenio je moje hrvatstvo. Njegov sin Ivica bavio se politikom za vreme i posle svetskog rata, a bio je i zastupnik kotara Križ u hrvatskom Saboru.

On je izri iti neprijatelj Srba, a ne stari Frank. Radi toga što je bio neprijatelj Srba, nije se povla io nakon nastanka jugoslovenske države u domovinu, nego je ostao u Budimpešti. Sa politikom se nije bavio nego je imao veliko vrtlarstvo kraj Mirogoja u Budimpešti. Ja sam dolazio više puta u Budimpeštu na pregovore sa grofom Andrijom i Josipom Jankovi em, jer sam upravljao njihovim dobrima u Suhom Polju kraj Virovitice. Tom zgodom sam posetio moga šogora. Znam da je bio

izri ti protivnik politike Sarkoti a, a kasnije Paveli a, a naro ito protivnik svih sabotaža.

60

Kada ste se upoznali sa Paveli em i kako ste esto dolazili s njim u kontakt?

Za ime Paveli a uo sam prvi put 1918. godine, kao za velikog opozicionara. Paveli je bio lan Stranke prava kao i ja i esto smo se nalazili u prostorijama stranke na Kaptolu. Znam sigurno da je doba, dok je bio Paveli narodni zastupnik, bio u najužoj vezi sa Selja kom strankom, najpre sa Radi em, a kasnije sa Ma ekom. Za vreme apsolutisti kog režima kralja Aleksandra, došao je k meni u službene prostorije i saopštio mi:

"Idem u inozemstvo u sporazumu sa Selja kom strankom, dr Ma ekom, radi obaveštenja stranih političara i državnika o pravom stanju koje vlada u Jugoslaviji, a naro ito radi razjašnjenja smrti Stjepana Radi a, koja je bila organizirana sa napadom u parlamentu i zašto je saznao kralj Aleksandar, jer inozemstvo nije pravilno i ispravno upu eno u svemu što se u Hrvatskoj doga a".

Radi ega je meni Paveli došao, mislim radi toga jer sam ja bio vi en lan stranke prava i jer sam bio u najboljim vezama sa Selja kom strankom dr Ma eka. Šta je radio u Nema koj i Austriji ne znam, ali prvo što sam uo od Ivana Per evi a u Be u prigodom moga prolaznog posjeta u posebne svrhe, radi poslova Parcelarne banke, da sam od njega uo da Paveli organizuje ustaški pokret me u našim radnicima. Do godine konca 1933. dakle do moje internacije, u godini 1934. do 1935. saznao sam što se je radilo u inozemstvu uvek prigodom mojih poseta u Be u kod Ivana Per evi a i u Zagrebu od majora Sabljaka, koji je bio u vezi sa Per evi em. Mislim da je Sabljak dobijao od Per evi a zadatak da ga o

svemu obavještava, a ja sam o tome kasnije izveštavao
Ma eka.

KAD VAM LIJEPO VAM KAŽEM

S obzirom na kasnije nastala namjerna krivotvorenja proglašenja od dr. Pavelića u Zborniku br. 1. (dakako, imam taj Zbornik – op. m.).

Iz knjige – "Vojskovođa i politika – Sjećanja Slavka Kvaternika", str. 102 i 103:

Optuženi Slavko Kvaternik pred sudom u Zagrebu 1947.

Dr. Ante Starčević spomenut je u proglašenju:

a) radi održanja povijesnog kontinuiteta, uvijek iste težnje hrvatskog naroda za svojom državom, kojim je težnjama jasan oblik i izražaj dao dr. Ante Starčević određenjem njezinog, tj. državnog područja temeljem utvrđenih povijesnih činjenica;

b) on je spomenut i zbog toga što je u njegovoj državnopravnoj koncepciji osim Bosne i Hercegovine bila uključena Istra i Međimurje; baš zbog Istre odabrao sam koncepciju dr. Ante Starčevića jer sam time htio staviti do znanja hrvatskom narodu da nova država ne namjerava zaboraviti Istru, da je smatra svojim sastavnim dijelom, da je danas još naše državno područje, ali da će do i u taj dana kada će Istra biti vraćena domovini;

c) Poglavnika sam spomenuo u proglasu jedino iz razloga da ublažim činjenicu stavljanja Italije pred gotovu činjenicu, da ne nastanu neuklonjive poteškoće priznanju stvorene države;

d) koliko mi je bilo u svijesti i stalo do održanja reda, sloge i mira, dokazuje činjenica da sam već nastankom države u proglas stavio taj zahtjev da spriječe svako miješanje stranih vojski u naš unutrašnji život i upravu. (To je bio moj cilj i temelj cijele politike, koji sam predviđao i osobno provodio u NDH, protiv obratne politike dr. Pavelića.)